

Nr 383

Av herr Carlsson, Eric, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 29 föreslås en provisorisk reform i fråga om folkpensioneringens invalidpension och sjukbidrag på så sätt, att grundpensionen förbättras genom att indextilläggen i stället anordnas som förhöjning av grundpensionen och i samband därmed befrias från inkomstprövning. Härigenom höjes grundpensionen, som nu utgör 200 kronor, med nuvarande åtta indextillägg till 600 kronor för invalidpensionär, som är ogift eller vars make icke har folkpension, och till 520 kronor för invalidpensionär i övrigt.

För det stora flertalet invalidpensionärer medför den föreslagna ändringen icke ökade pensionsförmåner utan endast en omfördelning från den inkomstprövade tilläggs pensionen till den icke inkomstprövade grundpensionen. De invalidpensionärer, som åtnjuter endast grundpensionen å 200 kronor och som sålunda får hela indextillägget å 400 respektive 320 kronor i förbättring, utgör endast cirka 9 000 till antalet. Därutöver kommer enligt socialförsäkringskommitténs beräkningar ca 500 av de ca 23 000 invaliderna med reducerad tilläggs pension att få sin pension höjd med varierande belopp, så att den uppgår till 600 respektive 520 kronor. Vidare kan det antagas, att ett antal personer, som icke sökt pension, enär de inte skulle fått mer än 200 kronor, nu kommer att söka och beviljas den förhöjda grundpensionen.

När 1958 års A-riksdag behandlade frågan om folkpensioneringens framtida utformning, underströks särskilt angelägenheten av en förbättrad invalidpensionering. Härvid beslutades i princip, att invalidpensionen skall följa den successiva standardhöjningen av den allmänna folkpensionsnivån, samt fastställdes som målsättning, att inkomstprövningen skall slopas. Den nu föreslagna provisoriska reformen synes oss — i avvaktan på slutligt förslag från socialförsäkringskommittén — dock medföra väsentliga förbättringar.

Enligt vår mening är det emellertid i detta sammanhang anledning att taga upp reglerna för inkomstprövningen till diskussion i ett särskilt avseende. Nuvarande inkomstprövning innebär, att invalidpensionens och sjukbidragets tilläggs pension — liksom även änkepension, hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg — minskas med en tredjedel av den del av den pensionsberättigades årsinkomst, som ligger mellan 1 000 och 1 400 kronor, och med två tredjedelar av inkomst därutöver. För gift pensionsberättigad är motsvarande gränsbelopp 750 resp. 1 050 kronor. För beräkningen av ve-

derbörandes årsinkomst gäller, att förmögenhet överstigande 20 000 kronor (för gift pensionsberättigad 15 000 kronor) medför höjning av årsinkomsten med 20 procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger nämnda gränobelopp.

Denna höga skärpningsprocent, 20 procent av förmögenheten, medför, att många pensionärer, som inte har någon egentlig inkomst, helt eller delvis berövas möjligheten att få inkomstprövade folkpensionsförmåner. Detta gäller i synnerhet ägare av egnahem och mindre jordbruksfastigheter. En ogift invalidpensionär, som äger ett egnahem med ett taxeringsvärde av 30 000 kronor och som inte har andra inkomster, får till följd av regeln om skärpningsprocenten sin tilläggspension reducerad med 533 kronor. Då tilläggspensionen skall kunna utgå med högst 1 850 kronor, begränsas den för vederbörande till högst 1 317 kronor. Är hans egnahem taxerat till 40 000 kronor, skall hans inkomstprövade pensionsförmån reduceras med 1 866 kronor. I detta fall kan han alltså icke erhålla tilläggspension.

Naturligtvis kan det sägas, att pensionären kan förbruka inte endast avkastningen av förmögenheten utan även en del av förmögenheten. Detta betraktelsesätt synes oss dock icke kunna anpassas på pensionärer, som icke har annan förmögenhet än ett egnahem eller en mindre jordbruksfastighet. Den egentliga avkastningen av förmögenheten begränsar sig i sådana fall i regeln till bostadsförmånen. Nuvarande bestämmelser rörande inkomstprövningen innebär sålunda, att vederbörande kan erhålla förbättrade pensionsförmåner, först sedan han »ätit upp» sin bostad.

Även om vi förutsätter, att inkomstprövningen helt kommer att slopas som ett resultat av det väntade förslaget från socialförsäkringskommittén, synes det oss dock angeläget, att redan nu ändring sker av ifrågavarande bestämmelser. Härför talar även den väsentliga skillnad i förmåner, som finns mellan folkpensioneringen och yrkesskadeförsäkringen i här avsedda fall. En person, som uppbär ersättning från yrkesskadeförsäkringen, får icke sin livränta reducerad till följd av förmögenhetsinnehav. Ofta är det slummen som avgör om en invalid skall få ersättning från yrkesskadeförsäkringen eller folkpensioneringen. I många fall har personer, som uppbär invalidpensioner från folkpensioneringen, orsaken till sin invaliditet i yrkespåfrestningar långt tillbaka i tiden.

Det synes oss riktigt, att vid beräkning av folkpensionärs inkomst av förmögenhet densamma icke upplages till fiktivt belopp såsom nu sker utan till belopp, som kan sägas motsvara den verkliga avkastningen. För beskattningen för inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter gäller, att intäkten skall beräknas efter 2,5 procent av taxeringsvärdet. Repartitionstalet för fastighetsbeskattningen är också 2,5. Det synes oss motiverat, att vid beräkning av folkpensionärs årsinkomst med avseende på inkomstprövning av pensionsförmåner inkomsten höjes med 5 procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger 20 000 respektive 15 000 kronor.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 29 för

sin del måtte besluta, att 13 § 2 mom. lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering må få följande lydelse:

Där inkomst — — — av Konungen.

Vid uppskattningen av förmögensavkastning skall denna höjas med 5 procent av det belopp, varmed förmögenheten må överstiga för gift pensionsberättigad 15 000 kronor och för annan pensionsberättigad 20 000 kronor.

Stockholm den 4 februari 1959

Eric Carlsson

Gärda Svenson

Sven E. Sundin

Bertil Jonasson

Thorsten Larsson

Nils Johansson